

## 5. BÖLÜM

# Erhanedanlar Döneminin Heykel ve Kabartma Sanatı a

# ERHANEDANLAR DÖNEMİ KABARTMA VE HEYKEL SANATI

EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR



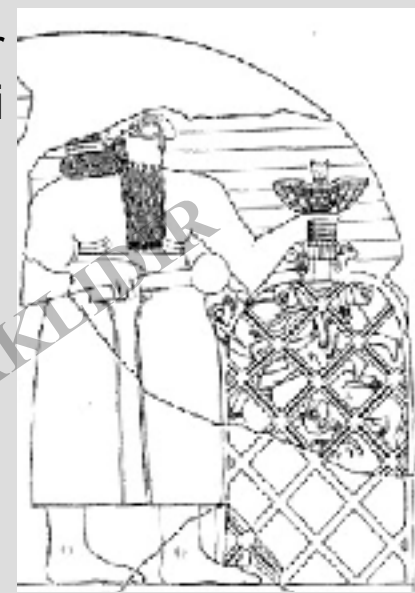
Hafaca'dan aslan başlı kartal formunda amulet, yazıtlı, uz.: 25 cm.

Bu tasvirin daha sonraki Anzu ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Anzu ya da İmdigut Sümer Tanrısı Ningirsu'nun kutsal yaratığıdır. Ningirsu dönemin en önemli tanrılarındandır.

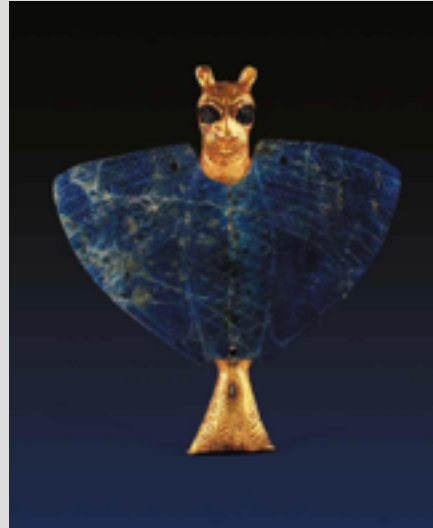
# NİNGİRSU

Akbabalar  
Steli

Girsu'nun Efendisi anlamına gelir. Erhanedanlar'dan Erken Babil'e kadar önemini ve yerini korumuştur. Girsu (bugünkü Tello)'yu da kapsayan Lagaş şehir devletinin Panteonunda başlıca tanrıdır. **Enlil'in oğlu Bau'nun kocasıdır. Nisaba olarak tanınan tanrıçaların kardeşidir.**



Lagaş Kralı Gudea, Ningirsu'ya büyük E-ninnu tapınağını yeniden yaptırmış. Uzun bir Sümer ilahisinde Gudea'nın bu eylemi övülür. İlahide Ningirsu, Gudea'dan tapınağını yeniden inşa etmesini ister. Ningirsu, genellikle insan biçiminde değil aslan başlı İmdigut (Anzu) kuşu olarak ortaya çıkar.



Mari  
Erhanedanlar  
Anzu



Akatça yazılmış olan Anzu şiirinin eski versiyonlarında, Enlil'in kader tabletini çalan Ningirsu'dur.

Gudea ilahisinde Ningirsu tarafından yenilen bir grup garip ikincil ilahtan oluşan Öldürülen Kahramanlar mitine de atıfta bulunmaktadır.

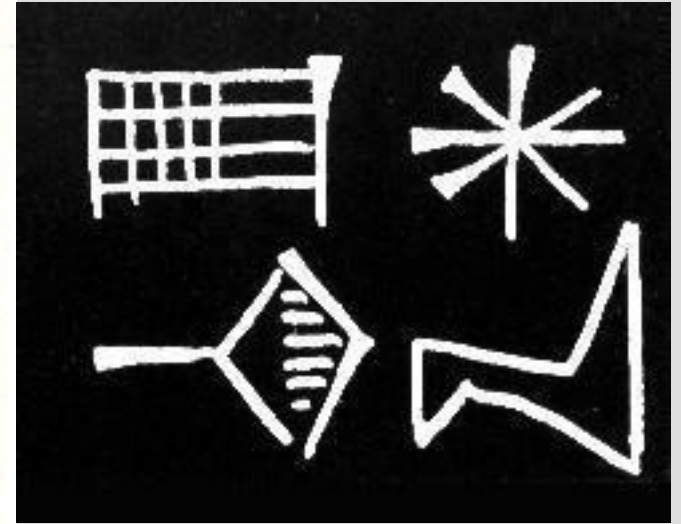
Gudea'nın oğlu Urningirsu ismini taşır.

Ningirsu bir yandan bir savaşçı tanrı diğer taraftan ise tarım ve bitkisel ürünlerin bereketiyle, sulama kanallarının düzenliliğiyle ve üretkenlikle ilişkilendirilmiştir.

Kassit döneminde Kudurru'larda "saban" Ningirsu'nun simgesi olarak gösterilmiştir. III.Ur hanedanlığı tarafından içe alındıkça Girsu önemini yitirmeye başlamış ve

Ninurta mitleri Ninurta'ya aktarılmıştır.





Akbabalar Steli ve  
Ayrıntılar

Yazıtın Kısa Özeti:

Lagaş Kralı

Akurgal Lagaş Kralının

Oğlu

Ningirsu

Umma

Lagaş Kralı Eanatum

Ningirsu, Eannatum'un rüyasında

Onunla konuştu.

Eannatum Umma'yı yendi

Bir stel dikti

Umma'nın yeni kralı Enkale

Enlil cennet ve cehennem tanrısı

Enlil'in büyük ağı

Enki

Kereste ve eşyaların ülkesi

Elam ve Subartu'yu yendi

Susa'yı yendi

Ur yenildi

Onun ismindeki stel, bir adam değil,

O, Ningirsu; efendi, Lumma'nın tacı, ova

Kanalının aslan yaşamıdır.

Eannatum, Ningirsu'ya döndüğünde

Steli onun için dikti.





**Tanrı Ningirsu'nun adı  
Yer almaktadır.  
Lagaş kentinin  
Koruyucu tanrısıdır.  
Figürün kral olduğu  
düşünülmektedir.**

Kireç taşı, Tello (Girsu) Yük.: 18 cm., Paris, Louvre Müzesi.



## UŞUMGAL STELİ

Kireçtaşı

Yük.: 22.4 cm

Taban Gen.: 14.7 cm

Erhanedan I

MET Museum

Erkek tasvirinin üzerinde

“Bap-şeş Rahibi” yazar.

Kadın tasvirinde ise

“Uşumgal’in Kızı”

yazmaktadır.







Kireçtaşı Stel, Larsa veya Umma'dan, Yük.: 22 cm. New York, Metropolitan Müzesi

Üst kısmında ise bir Anzu (İmdigut) tasviri var



Çevresinde  
Birbirinin  
Üstüne hamle yapan  
Aslan tasvirleri  
mevcut

Kral Messilim'in Asa/Topuz Başı, kireçtaşı, Tello, Yük.: 19 cm., Paris, Louvre.



Hayvanların yüzleri bir maske görünümündedir. Asanın üst kısmında aslan başlı kuş tasviri yer alıyor. Bu demonun izlerini Uruk IV. safhadan itibaren görüyoruz. Erhanedanın Messilim safhasında karşımıza ilk kez bu eserde çıkıyor.



MARİ Ur Hazine bulunan Erhanedan Son Safhaya Ait İmdigut Tasviri





Asa/Topuz Başı, Shara Tapınağı, Tel Agrap, Yük.: 7 cm. Messilim Safhası.



Cemdet Nasr'dan gelen doğal yaşam, hayvan dizileri, süt sağma vb. konular Messilim'de devam ediyor.

Kakma parçaları, kireçtaşı, A Sarayı Kiş, Messilim Safhası.



Adak levhaları ilk kez bu dönemde ortaya çıkan karakteristik eserlerdir. Taştan yapılırlar. Kare veya dikdörtgen biçimlidirler. Kabartma sanatının bu dönemdeki ana kaynağını oluştururlar. Nippur'da Inanana Tapınağının VII B ve VIII tabakalarında adak levhalarına ait çok sayıda parça ele geçmiştir

Adak Levhası,  
Kireç Taşı,  
Hafaca, Bağdat  
Müzesi.





\* Bu tip eserlerin ana konu malzemesi “sempozyum” sahneleridir. EH I den EH III a’ya kadar stratigrafik yayılım gösterirler. Bu sahne anlayışında merkezde merkezde tahtında oturan bir kadın figürü, karşısında yine tahtında oturan bir erkek (ki bunun rütbesinin daha düşük olduğu belirgindir) var. Her ikisi de bir kadehten sıvı içerler ve genellikle diğer ellerinde bir dal tutarlar. Büyük bir kap ortalarında yer alır, hizmetçiler çevresinde bekler. Ek olarak hizmetçiler, müzisyenler ve dansçılar da sık sık tasvir edilirler.



M44

Adak levhası parçası,  
kireçtaşı, Fara, Berlin,  
Staatliche Museen.

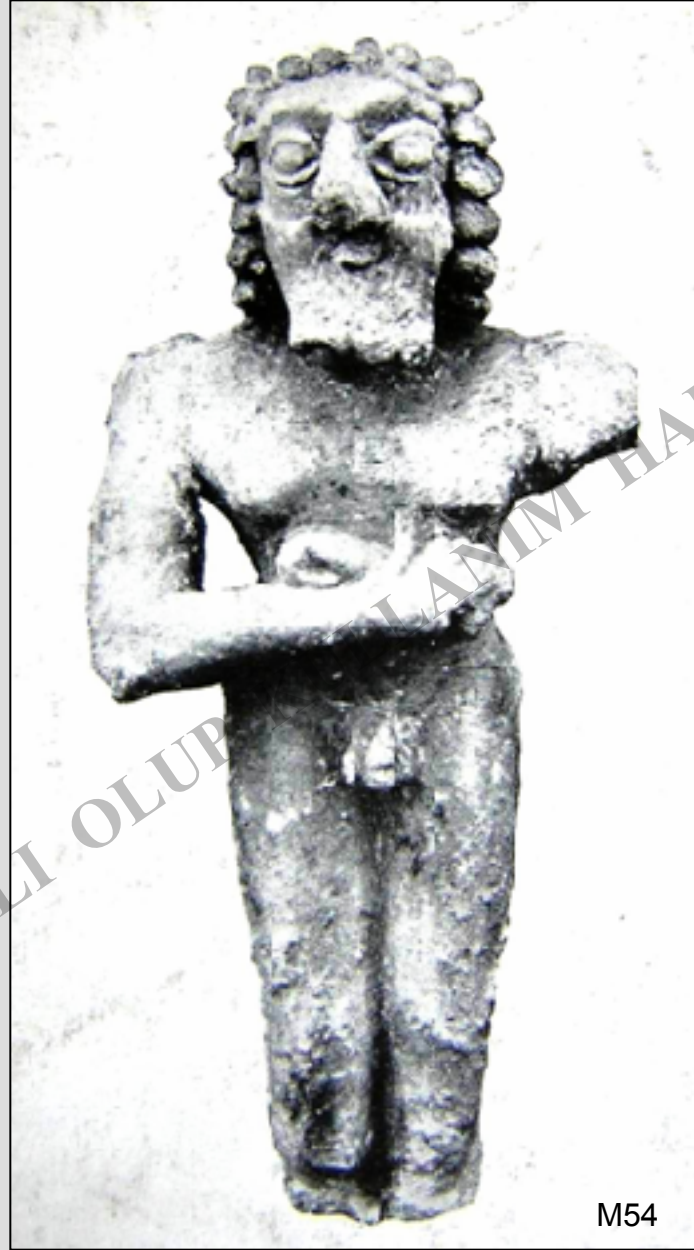
- \*Hediyeler çeşitlidir: İçkiler, kaplar ve kutular, ayrıca kutsal hayvanlar.
- \*Hediye taşıyan erkek dizilerinde genellikle dört hayvan tarafından çekilen bir araba yer alır, bazen bu tasvir üçüncü banda genişleyebilir (taşabilir).
- \*Bu araba bazen bir tekne ile yer değiştirebilir.



M44

Adak levhası parçası,  
kireçtaşı, Fara, Berlin,  
Staatliche Museen.





Çıplak adam, alabaster, 24,5 cm., Hafaca, Irak Müzesi.



M55-56



Diz çökmüş çıplak adam, kireçtaşı, 10 cm., Tel Agrap, Chicago, Oriental Institute.



Hafaca, Alabaster Erkek  
Heykeli, 30 cm., Irak  
Müzesi

M57





M58

Tel Asmar, Kireçtaşı  
Erkek Heykeli, 48.5, Irak  
Müzesi.



Tel Asmar, Bir Erkek  
Heykelinin Üst  
Kısmı, 55 cm.,  
Chicago.

M59



Tel Asmar,  
Kireçtaşı Bir  
Erkek Heykelinin  
Üst Kısmı, 72  
cm., Irak Müzesi.

M62



M61

Bir Kadın Heykelinin  
Üst Kısmı, Tel Asmar,  
59 cm., Bağdat





EĞİTİM AMAÇLI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR



EĞİTİM AMACI OLUP KULLANIM HAKKI SAKLIDIR



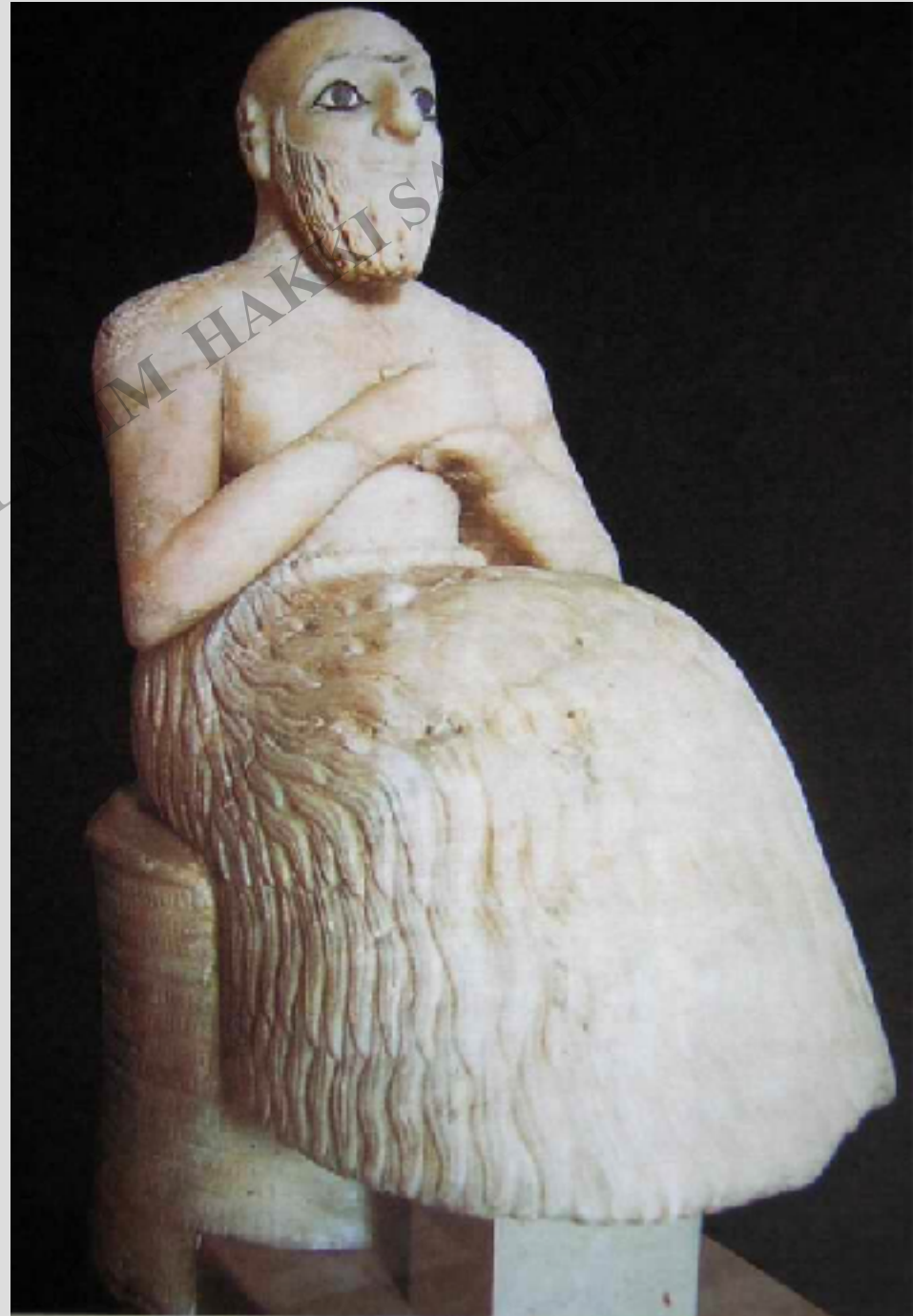
IR

EĞİTİM AMACIYLA KULLANILANIM TAYİNİ OLUP KULLANILANIM TAYİNİ

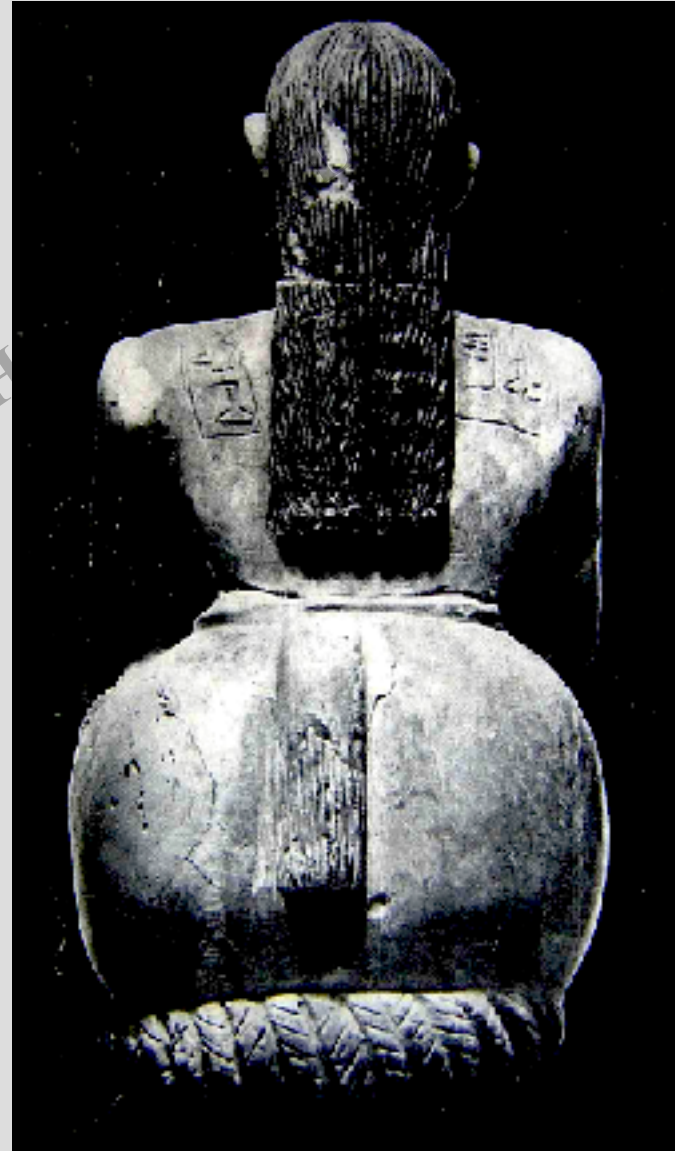




Ebih-İl







M68-69

Şarkıcı Ur-Nanşe'nin heykeli, kireç taşı, Mari, 26 cm., Mari, Şam Müzesi.



M70-71

Alabaster Erkek  
Heykeli, 17 cm.,  
Tel Huera, Şam  
Müzesi.





Hafaca, Sarı  
Taşan Bir  
Erkek  
Heykeli, 20.3  
cm., Bağdat



Alabaster Erkek  
Heykeli, 23.5 cm.,  
Tel Huera, Şam  
Müzesi.





Itur-Şamagan heykeli, kireç taşı, Mari, 92 cm., Şam Müzesi.

Nani heykeli,  
kireçtaşı  
heykeli, 46,4  
cm.,  
Mari, Şam  
Müzesi.



Erkek  
heykeli,  
kireçtaşı  
heykeli, 45  
cm., Mari,  
Şam Müzesi.







M81

Kireçtaşı Erkek Heykelinin Üst Kısmı, 12 cm., Louvre.



M82

Warka'dan Kireçtaşı Erkek Heykelinin Üst Kısmı, 12.5 cm., Berlin, Staatliche Müzesi.



M83

Lugalkisalsi'nin Kireçtaşı Temel Figürü, Üst Kısmı, 23.8 cm., Yazıtlı, Berlin, Staatliche Müzesi



M84-85

Lamgi-Mari'nin Beyaz Taş Heykeli, 27.2 cm., Halep Müzesi